

11 10 2019

Тоҷикистони соҳибистиклол зери парчами ваҳдату ҳамбастагӣ, бунёдкорӣю созандагӣю пурсамар дар партави сиёсати хирадмандонаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон ва ташаббусҳои ҷаҳонии ин шахсияти таърихӣ тавонист чойгоҳи шоистае дар арсаи минтақавию байналмилалӣ барои худ касб намояд, ҷунонки акнун ҳеҷ гуна тасмиғирии дастаҷамъиро дар минтақа бидуни ҳузури фаъоли Тоҷикистон наметавон тасаввур кард. Тоҷикистон замоне ба бунёди давлатдорӣю ҳеш оғоз кард ва сиёсати хоричӣю ҳудро таҳким бахшид, ки низоми сиёсии ҷаҳон рӯ ба дигаргунӣ оварда буд. Бар замми ин, солҳои аввали соҳибистиклолӣ Тоҷикистонро ҷанги таҳмилии шаҳрвандӣ фаро гирифт ва дар ҷунин шароит сиёсати хирадмандонае бояд пеш гирифта мешуд, ки бақои давлат ва яқпорчагӣю миллатро таъмин мекард ва мавқеи сиёсии кишварро дар арсаи байналмилалӣ

мустаҳкам менамуд.

Ташаккул ва татбики сиёсати хоричӣ, ки мехвари онро сиёсати «дарҳои кушода» ташкил медиҳад, аз дастовардҳои бузурги давлати мо дар замони соҳибистиклолӣ ба шумор меравад. Ба шарофати сиёсати хоричии мутавозин дар ин давра Тоҷикистон дар арсаи байналмилалӣ мавқеи шоистаи ҳудро пайдо намуда, муносибат ва ҳамкорихои гуногунҷанбаро бо кишварҳои дунё, созмонҳои байналмилалӣ минтақавӣ ва ниҳодҳои бонуфузи молиявӣ ба роҳ монд.

Дар равшан сохтани ҳадафҳои асосӣ ва усулҳои сиёсати хоричӣ ва дипломатияи миллии Тоҷикистон нақши Эмомалӣ Раҳмон бисёр муассир мебошад. Сарвари давлати Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон 29 сентябри соли 1993 нахустин маротиба аз минбари Созмони Милали Муттаҳид сухан ронда, қомеаи ҷаҳониро ба нияту нақшаҳои бунёдкорона, ҳадафҳои сиёсии сулҳҷӯёна, расидан ба ваҳдати миллии, инчунин, таҳкиму тақвияти ҳамкорӣ бо ҳама кишварҳои дӯсту сулҳпарвари ҷаҳон ошно намуданд.

Ҷумҳурии Тоҷикистон бо эътироф кардани санадҳои робитаҳои байналмилалӣ, аз ҷумла Оинномаи Созмони Милали Муттаҳид, Санади хотимавии Хелсинки, Баёнияи Париж ва дигар санадҳои зербиноии сиёсати дохилӣ ва хоричии ҳудро бунёд намуда, эълон кард, ки инсон ва ҳуқуқи озодаҳои ӯро, сарфи назар аз мансубияти миллии, мазҳабӣ, наҷодӣ ва ҷинсӣ арзиши олии мешуморад.

Соли 1993 дувоздаҳ созмони байналмилалӣ, аз қабили Созмони Милали Муттаҳид, Созмони Амният ва Ҳамкорӣ дар Аврупо, Ҳазинаи байналмилалӣ асёр, Бонки ҷаҳонӣ ва Бонки аврупоии таҷдид ва рушд, соли 1994 ҳашт созмони байналмилалӣ, соли 1995 ду созмон ва соли 1996 ду созмони дигар намоёндагии ҳудро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсис дода, ба фаъолият шурӯъ намуданд.

Феълан таҳкиму густариши муносибатҳои дучониба ва ҳамкорихои бисёрҷониба дар сиёсати хоричии Тоҷикистон бо давлатҳо ва созмонҳои байналмилалӣ минтақавӣ мавқеи махсус дорад. Ба гуфтаи қоршиносон зарурати иштироки Ҷумҳурии Тоҷикистон дар фаъолияти созмонҳои ҷаҳонӣ минтақавӣ аз он бар меояд, ки давлати мо дар таҳкими амниятӣ суботи минтақа нақши муҳим дорад.

Яке аз воситаҳои муваффақи ҳамгироӣ бо иқтисодиёти байналмилалӣ дар даврони соҳибистиклолии кишвар ин шомил шудани Тоҷикистон ба Созмони ҷаҳонии савдо мебошад. Бино ба таъқиди иқтисоддонҳо, пайвастании Тоҷикистони озоду соҳибхотӣ ба ин созмони ҷаҳонӣ барои кишвари мо имконияти бештари ҳамгироии иқтисодии ҷаҳониро фароҳам овард. Албатта, пайвастании Тоҷикистон ба Созмони ҷаҳонии савдо тақозо мекард, ки кишвари мо ҷандин марҳилаи мушқилро паси сар намояд ва дар пайи талошҳои ҳастанопазирӣ Президенти мамлакат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон давлати озоду ободӣ мо ба ин мақсад расид. Ҷумҳурии Тоҷикистон 2 март соли 2013 узви қомилҳуқуқи ин созмони бонуфузи ҷаҳонӣ гардид ва қадами бузурге дар арсаи ҷаҳонӣ гузошт.

Феълан, Тоҷикистон яке аз аъзои фаъоли ин созмони бонуфуз буда, дар доираи талаботи он ҳамкорӣ иқтисодиро бо давлатҳои узв рушду густариш мебахшад. Дар як муддати кӯтоҳ тибқи талаботу муқаррароти Созмони ҷаҳонии савдо ба қонуни меъёрҳои амалқунандаи Тоҷикистон тағйиру иловаҳои дахлдор ворид гардида, шумораи санадҳои нави меъёрӣ қабул карда шуданд, ки ин раванд заминаи пайвастании Тоҷикистони

сохибистиклолро ба иктисоди чахони муосир таҳким бахшид.

Чумхурии Тоҷикистон давоми 28 соли истиклолияти хеш бо роҳбарии Сарвари хирадманду дурандеш - мухтарам Эмомалӣ Раҳмон тавонист, ки бо барқарор намудани ҳамкориҳои судманду самарабахш бо кишварҳои чахон, созмонҳои байналмилалӣ ва минтақавӣ марҳила ба марҳила мавқеи сиёсии худро дар арсаи чахон устувору пойдор созад. Кишварӣ мо дар ин давра бо хидояти Пешвои миллат ҳамчун узви комилхуқуқи ҷомеаи чахонӣ эътироф гардида, обрӯ ва эътибори хешро боло бурд, ҳамкориҳои судмандро таҳкиму густариш бахшид ва то имрӯз бо ақсар давлатҳои чахон робитаи хубу манфиатовар дорад.

Дар таҳким ва устувории сиёсати хориҷии Тоҷикистон қабули санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ дар рӯзҳои аввали сохибистиклолӣ бо хидояти Президенти мамлакат мухтарам Эмомалӣ Раҳмон заминаи устувор гузоштанд. Аз ҷумлаи аввалин санадҳои муайянкунандаи масири сиёсати хориҷии Тоҷикистон ин Қонуни Чумхурии Тоҷикистон «Дар бораи хизмати дипломатӣ» ва Консепсияи сиёсати хориҷии Чумхурии Тоҷикистон буд. Бо қабули ин санад ва мухайё гардидани дигар заминаҳо барои рушди сиёсати хориҷӣ Тоҷикистон ҳамчун кишварӣ озоду сохибистиклол дар арсаи байналмилалӣ муаррифӣ гардид, рушди ҳамкорӣ ва муносибатҳои дучонибаю бисёрҷониба бо давлатҳои созмонҳои байналмилалӣ ва минтақавӣ аз ҳадафҳои муҳими давлати ҷавони мо доништа шуд.

Қатъи назар аз мушкилоти аввали даврони сохибистиклолӣ кишварӣ тозаистиклоли мо бо роҳбарии Эмомалӣ Раҳмон дар интиҳоби сиёсати муваффақи хориҷӣ қадамҳои устувор гузошт. Интиҳоби сиёсати «дарҳои кушода» дар самти рушди ҳамкорихоӣ хориҷии Тоҷикистони сохибистиклол бо кишварҳои созмонҳои байналмилалӣ ва минтақавӣ дар рӯзҳои аввали истиклолият аз ҳислатҳои дурандешонаи Роҳбари олиҳиммати тоҷикон – Эмомалӣ Раҳмон буд.

Сиёсати «дарҳои кушода», ки меҳвари аслии муносибатҳои мо бо чахони муосир интиҳоб гардид, дар давоми Истиклолияти давлатӣ воқеӣ, дуруст ва судовар будани худро нишон дод. Ин сиёсат доираи шарикони Тоҷикистонро афзуда, барои таъмини иштироки густурдаи кишварамон дар фаъолияти созмонҳои байналмилалӣ ва минтақавӣ заминаи мусоид фароҳам овард.

Дар ин раванд, ҳимояи манфиатҳои иқтисодиву иҷтимоӣ ва амнияти Тоҷикистон, ҷалби сармояи хориҷӣ ҷиҳати татбиқи лоиҳаҳои бузурги инфрасохторӣ, эҷоди шароити мусоиди берунӣ барои рушди устувори кишвар ва таъмини беҳатарии он муҳим доништа мешуд. Маҳз амалӣ гардидани ин усул дар сиёсати хориҷии кишварӣ мо барои тавсеа ва таҳкими муносиботи дучонибаю бисёрҷониба бо мамлакатҳои олам ва ҳифзу ҳимояи манфиатҳои миллию давлатӣ дар арсаи байналмилалӣ уфӯқҳои навро боз намуд.

Принсипҳои асосӣ ва анъанаҳои сиёсати хориҷии Тоҷикистон, асосан, ба ҳалли масъалаҳои афзалиятноки рушди кишвар, аз ҷумла таҳкими сулҳу субот ва ваҳдати миллӣ, тақвияти ислоҳоти сиёсӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоӣ, равона гардида буд. Дар давоми солҳои сохибистиклолӣ сиёсати «дарҳои кушода» ҳамчун фарҳанги ҳамзистӣ бо оламиён аз ҷониби роҳбарияти кишвар муаррифӣ гардида, дар асоси он сиёсати хориҷии бисёрсамта, ботавозун ва прагматикӣ тарҳрезӣ шуд ва тавсеаву таҳкими робитаҳои дӯстона ва ҳамкорихоӣ судманд бо кишварҳои гуногуни олам зина ба зина рушду таҳким ёфтанд. Ба шарофати ин сиёсати муваффақи Сарвари дурандеш мухтарам Эмомалӣ Раҳмон Тоҷикистон мавқеи худро дар сиёсати байналмилалӣ ва ҳаллу ҷасли мушкилоти сайёра мустаҳкам намуда, ба доираи ҳамкориҳои худ давлатҳои бисёрро ворид карда, бо

назардошти манфиатҳои миллӣ тавозуни муносибатҳо ва манфиатҳои худро таъмин гардонд. Сиёсати “дарҳои кушода” меҳвари сиёсати хориҷии Тоҷикистонро таҷассум мекунад ва дар заминаи татбиқи бомуваффақи ин сиёсат ҳамасола миёни Тоҷикистон ва беш аз 100 кишвари ҷаҳон табодули мол сурат мегирад.

Тоҷикистонро ҳамчун узви комилхукуки ҷомеаи ҷаҳонӣ то имрӯз зиёда аз 150 давлати ҷаҳон ҳамчун давлати озоду соҳибхитиёр ба расмият шинохтааст ва кишвари мо бо 126 давлат муносибати дипломатӣ барқарор намудааст. Давлати мо дар доираи сиёсати «дарҳои кушода» дар солҳои соҳибистиклолӣ дар сиёсати хориҷии ҳеш таваччуҳи асосиро нахуст ба таҳким ва тавсеаи муносиботи ҳасана бо кишварҳои ҳамсои Осиёи Марказӣ - Ўзбекистон, Қазоқистон, Туркменистон ва Қирғизистон равона намуда, равобит бо ин давлатҳоро дар асоси дӯстӣ, эҳтирому эътимоди тарафайн, хайрхоҳӣ ва ҳамкориҳои судманду созанда таҳкиму густариш бахшидааст. Тоҷикистон феълан ҳамкориҳои хориҷӣ ва равобити дӯстонаро бо се кишвари ин минтақа дар асоси шарикӣ стратегӣ амалӣ менамояд, ки ин раванд ба манфиати мардумони ҳамаи давлатҳо мебошад.

Тавре Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон таъкид мекоранд: “Тоҷикистон тақвияти дӯстии таърихӣ мардумони Осиёи Марказиро амри усулан зарурӣ медонад ва, ҳамзамон бо ин, ҷонибдорӣ густариши равобити ҳасана, ҳамкориҳои иқтисодӣ ва фарҳангиву гуманитарӣ, равои озоди одамону нақлиёт ва интиқоли бемамониати сармояву хизматрасониҳо буда, ҷиҳати таҳкими равандҳои ҳамгироӣ ҷонибдорӣ рафъи низоми равандид дар минтақа аст”.

Рушди муносибатҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо Ҷумҳурии Ўзбекистон дорои аҳамияти махсус мебошад. Тоҷикистону Ўзбекистон, бешубҳа, дорои фазаи бузурги фарҳангӣ - гуманитарӣ, сарҳади умумӣ ва робитаҳои инкишофёфта буда, метавонанд рафтуомади озоди аҳоли ва маҳсулоту хизматрасониҳоро фароҳам оранд, барои инкишофи таъсирбахши соҳаҳои гуногуни иқтисодӣ ҳар ду давлат мусоидат намоянд ва иқтисодӣ транзитӣ яқдигарро барои баромадан ба дигар бозорҳои истифода баранд. Ба принсипҳои асосии муносиботи ду кишвар таърих, сарватҳои умумӣ фарҳангиву маънавӣ, инчунин, анъанаҳои ҷаҳониро эҳтироми яқдигар ва ҳамсоӣ заминаи мустаҳкамӯ устувор гузоштаанд.

Қоршиносону мутахассисони масоили сиёсӣ соли 2017 - ро соли рушди пойдеории ҳамкорӣ ва тавсеаи муносибатҳои дӯстона ва бисёрҷониба миёни ҷумҳуриҳои Тоҷикистон ва Ўзбекистон маънидор мекунанд, зеро дар ин сол бо талошу дастгириҳои бесоҷакаи роҳбарони сатҳи олии ду кишвари ҳамсоӣ раванди муносиботи уфӯқҳои нави ҳамкориро ба худ қасб намуд. Талошу кӯшишҳои сиёсӣ Тоҷикистону Ўзбекистон барои таҳкими амнияти субот дар минтақа, мусоидат ба равандҳои минбаъдаи ҳамгироӣ пайваста ба назар мерасанд. Ду кишвар узви яқҷанд созмони минтақавӣ байналмилалӣ, аз ҷумла СММ, ИДМ ва СХШ буда, муносиботро дар доираи ин созмонҳо рушду густариш мебахшанд. Бо назардошти ҳаммарз будани Тоҷикистону Ўзбекистон тақвияти ҳамкорӣ миёни ду ҷониб дар ҳама бахшҳои давлатдорӣ, аз ҷумла сиёсат, иқтисоду саноат, нақлиёту коммуникатсия ва маорифу кишоварзӣ, дорои дурнамои неқ арзёбӣ мегардад. Тоҷикистону Ўзбекистон имрӯз ба рушди ҳамкориҳои тичоратӣ иқтисодӣ афзалияти бештар дода, ҳамгироии доираҳои соҳибкорӣ ва ширкатҳои тичоратӣ дар холи рушд қарор дорад. Омӯр нишон медиҳад, ки бо таваччуҳ ба ин самт ҳамкориҳои иқтисодӣ Тоҷикистону Ўзбекистон тамоюл ба болоравӣ дорад. Агар ҳаҷми қардиши мол миёни ду

кишвар дар соли 2016, 69,3 миллион доллари амрикоиро ташкил дода бошад, ин ракам дар соли 2017 ба 126,4 миллион доллар баробар шуд, ки аз ин 57,1 миллион доллар ба содирот ва 69,3 миллион доллар ба воридот рост меояд. Гардиши мол миёни ин ду кишвар дар нимсолаи аввали соли 2018 бошад, ба 128 миллион доллар баробар гардид. Хамкориҳои Тоҷикистону Ўзбекистон дар соҳаи алокаи хавоӣ дар асоси Протокол оид ба ҳамкорӣ байни маъмурияти авиатсионии ду кишвар аз моҳи ноябри соли 2016 ба роҳ монда шуда, тибқи он парвозҳо аз моҳи апрели соли 2017 расман шурӯъ гардиданд. Бо талошу дастгириҳои роҳбарони ду давлат мухтарам Эмомалӣ Раҳмон ва мухтарам Шавкат Мирзиёев парвозҳо тариқи хатсайри Душанбе - Тошкент - Душанбе, Душанбе - Самарканд - Душанбе ва Душанбе - Бухоро - Душанбе амалӣ гардида, рафтуомади зиёди шаҳрвандон ба кишварҳои ҳамдигар сурат мегирад.

Тоҷикистону Ўзбекистон имрӯз ба рушди муносибот дар соҳаи фарҳанг низ хавасманд мебошанд. Хамкориҳои судманди фарҳангӣ адабии ду кишвари дӯсту ҳамсоҳ аз қаъри таърих сарчашма гирифта, дар ҳоли рушди инкишоф қарор дорад. Намунаи барҷастаи ин гуфтаҳо машъали дурахши дӯстӣ, ки мутафаккирони бузурги мо Абдурахмони Чомӣ ва Алишер Навоӣ фурузон қарда буданд. Дар каламрави Тоҷикистон ва ҳам Ўзбекистон намоёндагони зиёди ҳар ду миллат қору суқунат доранд ва аз ҳаёти осуда бархӯрдоранд.

Чумхуриҳои Тоҷикистон ба ҳислати стратегӣ муносибатҳои дучониба, тавсеаи ҳамкорӣ дар соҳаҳои сиёсӣ, тичоратӣ иқтисодӣ ва фарҳангӣ ба шароити Казокистон ҳам тавачҷуҳои хосса медиҳад. Наздик ва мувофиқ будани мавқеҳои ду кишварро дар масъалаҳои калидии сиёсати байналмилалӣ, инчунин, мақсаду нақшаҳои давлатӣ оид ба фаълтар сохтани ҳамкорӣ дар доираи Созмони Милали Муттаҳид, Созмони ҳамкориҳои Шанхай, Созмони Аҳдномаи амниятӣ дастаҷамъӣ, Иттиҳоди Давлатҳои Мустиқил, Созмони ҳамкориҳои иқтисодӣ, Созмони ҳамкориҳои исломӣ, Машварати ҳамкорӣ ва тадбирҳои боварӣ дар Осие ва дигар созмонҳои байналмилалӣ минтақавӣ собит намуданд. Умумияти фарҳангӣ таърихӣ ду халқ омили асосӣ рушди муносибатҳо дар соҳаҳои илм, маориф, тандурустӣ, фарҳанг, санъат, сайёҳӣ, ҳунарҳои мардумӣ, варзиш ва дигар арсаҳо дар давоми 28 соли Истиқлолияти давлатӣ Чумхуриҳои Тоҷикистон гардидааст.

Ҳамкориҳои дучониба ва бисёрҷонибаи Тоҷикистону Казокистон дар фазои мутақобилан судманд ва ҳусни тафохум ҷараён гирифта, дар ҳоли инкишофи сатҳи баланд қарор доранд. Дар баррасии масъалаҳои муҳими дорои аҳамияти байналмилалӣ ва минтақавӣ мавқеи ҷонибҳо ҳамоханг буда, тарафҳо, асосан, мавқеи наздик ё ба ҳам мушобех доранд. Дар ин замина боздидҳои сарони давлатҳо аз кишварҳои яқдигар ба рушди муносибатҳо тақони мусбат бахшида, таҳкимгариҳои шартномавӣ ҳуқуқҳои ҳамкорӣ гардидаанд.

Тоҷикистон ва Казокистон бо мақсади ҳалли самарабахши масъалаҳои аввалиндарача ва таҳкими минбаъдаи ҳамкориҳои дучониба, таҳкурсии институтсионалии устувор - Шӯроҳои ҳамохангсозии байнидавлатӣ Чумхуриҳои Тоҷикистон ва Чумхуриҳои Казокистон, Шӯроҳои вазирони қорҳои ҳоричӣ Чумхуриҳои Тоҷикистон ва Чумхуриҳои Казокистонро таъсис доданд. Феълан заминаи шартномавӣ ҳуқуқҳои муносибатҳои дучонибаи Тоҷикистону Казокистонро беш аз 75 санад ташкил медиҳад. Санадҳои мазкур, асосан, фарогири самтҳои муҳими ҳамкорӣ, аз ҷумла, сиёсӣ иқтисодӣ, сармоягузорию андозбандӣ, бонкӣ ва ғумрукӣ, инчунин, ҳарбӣ ва ҳарбии техника буда, ғустариҳои фаълонии муносибатҳои минбаъдари таъмин менамоянд. Раванди ғустариҳои ҳамкорӣ

тичоратию иктисодӣ ва гуманитарии Тоҷикистону Қазокистон бо назардошти манфиатҳои мутақобилан муфид ба роҳ монда шуда, дар ин асос муносибатҳои дучонибаи сиёсӣ густариш меёбанд.

Тоҷикистону Беларус ду кишвари дӯст дорои муштаракоти зиёди иҷтимоию иктисодӣ ва ҳамкориҳои зиҷу босамар дар бештари соҳаҳои мавриди тавачҷу мебошанд. Сафарҳои пайвастаи сарони ду давлат дар солҳои соҳибистиклолӣ ба кишварҳои ҳамдигар дар густариши муносибатҳои дучониба тақони ҷиддӣ мебахшанд. Тоҷикистону Беларус дар давоми бештар аз ду даҳсолаи барқарорӣ равобити дипломатӣ ба дастовардҳои зиёд дар соҳаҳои гуногун ноил гардидаанд. Муносибатҳои дипломатӣ миёни Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҷумҳурии Беларус 5 сентябри соли 1996 тавассути мубодилаи ёддоштво барқарор гардидааст.

Қоршиносону мутахассисон рушди муносибатҳои дучонибаю бисёрҷонибаи Тоҷикистону Беларусро дар марҳалаи кунунӣ дар сатҳи баланд арзёбӣ мекунанд.

Миёни Тоҷикистону Беларус муқолаҳои мунтазаҳои сиёсӣ дар сатҳи олӣ ба роҳ монда шудааст, ки ба гуфтаи қоршиносон ба рушду тавсеаи муносибатҳои дучониба пайваста мусоидат мекунад.

Тоҷикистону Беларус пайравони собитқадаҳои тавсеа ва таҳкими ҳамкориҳои минтақавӣ буда, оид ба баланд бардоштани сатҳи ҳамкорихои самаранок дар доираи СММ, САҲА, ИДМ, СААД ва дигар созмонҳои минтақавӣ, ки ҳар ду кишвар аъзои онҳо мебошанд, мавқеи яқсондоранд. Тибқи нишондод сатҳи ҳамкориҳои иктисодӣ миёни Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Беларус дар давоми 28 соли соҳибистиклолии кишвари мо тамоюли мунтазаҳои болоравиро доро буда, асосан, дар доираи Комиссияи байнихукумати Тоҷикистону Беларус оид ба масъалаҳои ҳамкориҳои тичоратию иктисодӣ, ки соли 1999 таъсис шудааст, баррасӣ мегардад.

Робитаҳои тичоратию иктисодӣ ҷиҳати ташкили таъминкунӣ бо ашёи хом, молу маҳсулоти мавриди ниёзи мардум ва, инчунин, инкишофи муносибатҳои миёни субъектҳои минтақавӣ ва хоҷагидорӣ ду давлат равона карда шудаанд.

Душанбею Минск рушди ҳамкорихоро дар соҳаи маорифу фарҳанг ва илм манфиатовар доништа, дар солҳои соҳибистиклолии Тоҷикистон ҳамкорихо миёни ду давлат дар ин самт низ тамоюли инкишофро ба худ касб кардааст. Дар доираи ҳамкорихои илмӣ миёни ду кишвар моҳи сентябри соли 2012 дар заминаи Донишгоҳи техникаи Тоҷикистон ба номи Муҳаммад Осимӣ факултаи Донишгоҳи миллии техникаи Беларус фаъолияти худро оғоз намуд.

Ҷараёни амалисозии кӯшишҳои сарони ду кишвар ҷиҳати боз ҳам зиҷтар намудани ҳамкорихои гуногунҷанба мувофиқи имқоният ва ниёзҳои мардумони ду давлат ба назар мерасанд ва соқинони ҳар ду кишвар ба ояндаи ин равобит нигоҳи неқдоранд.

Муваффақият ва дастовардҳои сиёсати ҳоричӣи Тоҷикистон барои муаррифии миллати тоҷик дар арсаи ҷаҳон уфукҳои навро боз намудааст. Тоҷикистон дар доираи ҳамкорихои созандаи ҳоричӣ бо кишварҳои гуногуни олам дар ин давра зиёда аз 1200 ҳуҷҷати дучониба ба имзо расондааст, ки масъалаҳои муносибату ҳамкорихои дучонибаро дар соҳаҳои сиёсӣ, иктисодӣ, тичоратӣ, ҳарбӣ, ҳарбӣ - техникаӣ, амният, илм, фарҳанг, маориф, тандурустӣ, сайёҳӣ ва гайраҳоро фаро мегиранд.

Бештари ташаббусҳои сиёсӣ, аз ҷумла ҳаллу фасли муҳолифати шаҳрвандӣ тариқи гуфтушунид, мусоидат ба ҳалли мушкилоти сиёсиву иктисодӣ ва иҷтимоии Афғонистон, рушди ҳамкорихои минтақавӣ, як зумра ташаббусҳо оид ба истифодаи оқилонаи захираҳои обӣ ва ҳамкорӣ дар соҳаи энергетика, мубориза бар зидди терроризм,

экстремизм ва кочоки маводи мухаддир, инчунин, дигар пешниҳодҳои арзишманди роҳбарияти Тоҷикистон аз ҷониби ҷомеаи ҷаҳонӣ ҳамаҷуз ва дастгирӣ пайдо намудаанд.

Қоршиносону мутахассисон ташаббусҳои ҷониби Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар соҳаи об дар арсаи байналмилалӣ назаррас арзёбӣ мекунанд, ки аз ҷониби Созмони Милали Муттаҳид дастгирӣ ёфта, самти фаъолияти ҷомеаи ҷаҳониро аз баррасиву изҳори мақсад ва эълони уҳдадорихо ба иҷрои ҷораҳои амалӣ рағубона қардаанд.

Ташаббусҳои Пешвои муаззамии миллат дар асри XXI ҳадафи стратегии навро барои инсоният ва таъмини ҳаёти арзандаи одамон эҷод намуданд. То имрӯз ҷор ташаббуси ҷониби Тоҷикистон, аз ҷумла соли 2003 - Соли байналмилалии «Оби тоза», солҳои 2005 - 2015 Дахсолаи байналмилалии амал «Об барои ҳаёт», соли 2013 - Соли байналмилалии ҳамкории дар соҳаи об ва Дахсолаи байналмилалии амал «Об барои рушди устувор, солҳои 2018 - 2028» аз ҷониби ҷомеаи ҷаҳонӣ ҷонибдорӣ ёфтааст, ки ин иқдоми Роҳбари дурандешу ҳирадманди тоҷикон - Эмомалӣ Раҳмон дар самти рафъи мушкилоти глобалии сайёра, аз ҷумла об ва пешгирӣ аз тағйирёбии иқлим, муҳиму назаррас арзёбӣ мегарданд.

Гуфтаи ба маврид аст, ки бо ибтиқори ҷониби Тоҷикистон Соли ҳамкории дар соҳаи об эълон шудани соли 2013, мафҳуми дипломатияи обро ба сатҳи амалӣ боло бароварда, онро бо тарқибаи воқеӣ муқаммал намуд. Ташаббуси ҷоруми Тоҷикистон, ки соли 2018 татбиқи он ба таври расмӣ оғоз гардид, аз рӯйдодҳои муҳиму хотирмон барои миллати тоҷик дар сиёсати дохилию хориҷӣ дар ин сол доништа мешавад.

Метавон гуфт, ки соли 2018 бо рӯйдодҳои ниҳоят муҳиму хотирмони худ барои мардуми шарифи Тоҷикистон ва давлати соҳибистиклоли тоҷикон дар сиёсати хориҷӣ соли воқеан таърихӣ буд. Зеро 22 марти соли 2018 дар Рӯзи байналмилалии захираҳои об татбиқи ташаббуси ҷоруми ҷаҳонии ҷониби Тоҷикистон дар соҳаи об - Дахсолаи байналмилалии амал «Об барои рушди устувор, солҳои 2018 - 2028» бо иштироки Сарвари давлат дар Маҷмаи умумии Созмони Милали Муттаҳид расман оғоз гардид. Дар шароити тағйирёбии иқлим, ки масъалаи ҳифзи манбаъҳо ва захираҳои оби тозаи ошомиданӣ ба яке аз мушкилоти асосии мардуми сайёра табдил ёфтааст, Тоҷикистон дар ин самт ҳамчун кишвари ташаббускор ва пешсаф дар арсаи ҷаҳонӣ эътироф шуд. Ҷун дар мавриди ташаббусҳои ҷониби Тоҷикистон дар доираи татбиқи босамарии сиёсати хориҷӣ таъкид рафт, бояд зикр дошт, ки пешниҳодҳои ташаббусҳои кишвари мо бо роҳбарии Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба масъалаи об маҳдуд нагардидааст. Сарвари давлати Тоҷикистон ҳамчун сиёсатмадори воғоназари сатҳи ҷаҳонӣ дар мавриди мушкилоти дигари сайёра низ ташаббусҳои доранд, ки дар сатҳи ҷаҳонӣ ҳамаҷузӣ зиёде пайдо қардаанд.

Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон баҳри қалби бештари ҷомеаи ҷаҳонӣ барои ҳамкории, аз ҷумла дар самти табодули мол, татбиқи лоиҳаҳои муштарак ва ғайра, соли 2002 ташаббуси тозатаре дар сиёсати «дарҳои қушода» -ро эълон намуданд.

Пӯшида нест, ки даҳаи аввали истиклолият дар Тоҷикистон, асосан, дар роҳи ба эътидол овардани вазъият ва таҳкими пояҳои давлатдорӣ сарф шуд. Бо гузаштан аз ин марҳила, ки давраи аввали пас аз истиклол буд, Тоҷикистон дарҳои худро ба рӯи ҳамаи кишварҳои олам қушод. Сарвари давлат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бо эълони сиёсати «дарҳои қушода» рағубити байналмилалӣро барои муаррифии Тоҷикистон дар ҷаҳон бо қалби сармоияи хориҷӣ барои бозсозии кишвар ба роҳ монданд, ки ин сиёсат имрӯз

муваффакиятҳои зиёдеро ба миён оварда, идома дорад.

Душанбе - пойтахти Тоҷикистон дар замони соҳибистиклолии Ватан борҳо мизбони баргузориҳои чорабинӣҳои сатҳи байналмилалӣ гардида, таваччуҳои сарони ҳукуматҳо, роҳбарони давлатҳо ва созмонҳои ташкилотҳои бонуфузи ҷаҳониро дар доираи сиёсати муваффақи хориҷии ҳеш ба ҳаллу фасли масоили умдаи ҷаҳонӣ ҷалб кардааст. Ҳамоиши навбатии сарони давлатҳои Созмони Машварати ҳамкорӣ ва тадбирҳои боварӣ дар Осиё, ки моҳи июни соли 2019 дар доираи раёсати Тоҷикистон дар ин созмони минтақавӣ доир гардид, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон бори дигар таваччуҳои кишварҳои аъзоро ба муборизаи дастаҷамъона бар зидди ҳатари ҷолишҳои замони нав, аз ҷумла терроризму экстремизм ва таъмини амният дар минтақа ва ҷаҳон ҷалб намуданд.

Таҷрибаи пешбурди сиёсати хориҷии бисёрсамтаи Тоҷикистон дар давраи Истиклолияти давлатӣ, бавижа баъди расидан ба мусолиҳаи миллӣ, нишон дод, ки тавсеаи равоҷоти дӯстона ва мутақобилан судманди дучониба бо кишварҳои гуногун ва роҳандозии ҳамкорӣҳои бисёрҷониба бо онҳо дар ҷаҳорҷӯби созмонҳои байналмилалӣ ва минтақавӣ барои рушди бахшҳои сиёсӣ, иқтисодиву иҷтимоӣ ва фарҳангии кишвар, таъмини амнияти суботи миллӣ, инчунин, ҷойгоҳи муносиб ва шоиста касб кардани кишвар дар равандроҳои ҷаҳонӣ нақши муассир доштааст.

Дар ҳамин замина Тоҷикистон дар сиёсати хориҷии бисёрсамтаи ҳеш ба таъмини ҳамкорӣ бо созмонҳои ниҳодҳои байналмилалӣ, аз қабили Созмони Милали Муттаҳид, Созмони Амният ва Ҳамкорӣ дар Аврупо, Созмони ҳамкории исломӣ, Созмони ҳамкории Шанхай ва ниҳодҳои минтақавӣ байналмилалӣ молиявӣ афзолияти бештар медиҳад. Ҷумҳурии Тоҷикистон дар замони Истиклолияти давлатӣ ҳамкории густурдаи минтақавиро воситаи муҳимтарини ҳалли масъалаҳои иқтисодиву тичоратӣ, иҷтимоӣ, экологӣ ва таъмини амнияти субот дар Осиёи Марказӣ доништа, ҷонибдори таҳкими муносибатҳои байниҳамдигарии мардумони минтақа бар пояи дӯстӣ ва ҳусни эътимод мебошад.

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз солҳои аввали соҳибистиклолӣ баробари рушди ҳамкорӣҳо бо дигар созмонҳои ҷаҳонӣ минтақавӣ ба густариши муносибот бо Созмони ҳамкории Шанхай низ таваччуҳои аввалиндарачаро равоҷ намуд. Дар ин давра таҳким ва рушди муносибот бо Созмони ҳамкории Шанхай, ки 15 июни соли 2001 арзи ҳастӣ намуд, дар мадди аввал қарор гирифтааст. Ин созмон аз рӯи нуфуз ва захираҳои иқтисодӣ, демографӣ, ҳудудӣ ва табиӣ бузургтарин дар минтақаи АвруОсиё доништа мешавад ва муассисони ин созмон, асосан, Ҷумҳурии Тоҷикистон, Федератсияи Россия, Ҷумҳурии Мардумии Чин, Қазоқистон, Қирғизистон ва Ўзбекистон мебошанд.

Дар кишварҳои узви ин созмон зиёда аз 3 миллиард аҳоли, ки тақрибан 61 дарсади нуфуси АвруОсиёро ташкил медиҳад, зиндагӣ мекунад ва аз ҷиҳати ҳудуд бошад, фароғири бештар аз 20 миллиард километри мураббаъ аст.

Ҷумҳурии Тоҷикистон ба мисли дигар кишварҳои узви ин созмон мушкilot ва ҷолишҳои муосирро воқеӣ арзёбӣ мекунад. Воқиста ба ин яқе аз авлавиҷҳои Тоҷикистони соҳибистиклол дар Созмони ҳамкории Шанхай фаъолияти муштарак ҷиҳати таъмини сулҳу субот, аз ҷумла мубориза бар зидди терроризм, экстремизм ва сепаратизм, муомилоти ғайриқонунии маводи муҳаддир ва таҳдидҳои амнияти иттилоотӣ мебошад. Ба гуфтаи мутахассисон рушди равоҷоти бисёртарафа аст, балки заминаест барои пешрафти муносибатҳои дучониба. Ҳамчунин, донишмандону сиёсатшиносон меғӯянд, ки СҲШ

барои Тоҷикистон механизми мусоидест дар самти густариши равобити густурда бо Чумхурии Мардумии Чин.

Чумхурии Тоҷикистон дар роҳандозии сиёсати хоричии худ рушду тавсеаи ҳамкорихоро бо кишварҳои ИДМ ҳамчун яке аз самтҳои муҳимтарин ва авлабиятноқ медонад ва дар давоми солҳои Истиклолияти давлатӣ муносиботро бо ин давлатҳо дар асоси ҳамкорихои дучонибаю бисёрҷониба густариш бахшида, ба дастовардҳои зиёде дар ин самт ноил гардидааст.

Миёни ҳамёрони асосии Тоҷикистон дар микёси ИДМ ҳамкорӣ бо Федератсияи Россия дар сиёсати хоричии Тоҷикистон ҷойгоҳи махсус дошта, дар даврони истиклолият муносибот бо ин кишвар дар ҳама самтҳо рушду густариш пайдо намудаанд. Феълан сатҳ, мазмун ва муҳтавои равобити гуногунҷанбаи Тоҷикистону Россияро на танҳо манфиатҳои геополитикӣ ва прагматизми иқтисодӣ, ҳамчунин, заминаҳои маънавӣ, фарҳангӣ ва пайвандҳои инсонӣ муайян месозанд.

Бино ба таъкиди Сарвари давлат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, харчанд мо сатҳу муҳтавои равобити худ, дараҷаи эътимод ва боварии тарафхоро бо Федератсияи Россия хеле баланд арзёбӣ менамоем, рушду густариши минбаъдаи равобити ҳамҷонибаи судманд бо ин кишвар, устувортар ва амиктар намудани пайвандҳои иқтисодӣ ва алоқаҳои фарҳангӣ, кавитар сохтани ҳамкорихои сиёсиву низомӣ ва низомиву техникӣ бо ин давлати дӯст аз самтҳои афзалиятноки равобити Тоҷикистон бо Россия аст ва ҷунин хоҳад монд. Аз ин рӯ, ҳифзи муносибатҳои ҳасанани анъанавӣ, агар аз як ҷониб, афзалияти сиёсати хоричии Тоҷикистон бошад, аз ҷониби дигар, риояи манфиатҳои олии миллӣ дар ниҳояти қор муайянқунанда хоҳад буд.

Тоҷикистон дар даврони Истиклолияти давлатӣ ба рушд ва таҳкими муносиботи дучонибаю бисёрҷониба дар сиёсати хоричии ҳеш бо кишвари ҳамсояи Чин, ки феълан дар сиёсати ҷаҳонӣ мақом ва нуфузи хоссаро соҳиб аст, тавачҷуҳи махсусро равона намуда, муносиботро дар тамоми бахшҳо бо ин кишвар таҳкиму тавсеа бахшидааст. Дар солҳои истиклолият тақвияти ҳамкорихо бо Чумхурии Мардумии Чин, ки яке аз шарикони стратегии Тоҷикистон махсуб меёбад, дар сиёсати хоричии Тоҷикистон мақом ва ҷойгоҳи хоссаро ба худ қасб намуд.

Феълан, танҳо мубодилаи молу маҳсулот миёни Тоҷикистону Чин, ки аз асосгузори асосии СХШ доништа мешаванд, аз 2 миллиард доллари амриқой зиёд буда, Чин ба сегонани бузургтарин шарикони тичоратии кишвари мо шомил мебошад. Ширкатҳои зиёди бонуфузи ҷинӣ дар самтҳои гуногуни кишвари мо фаъолият қарда истодаанд ва ҳамкорихои дучонибаю бисёрҷониба миёни Тоҷикистону Чин дар тамоми самтҳо дар ҳоли рушду густариш қарор доранд.

Давлати Тоҷикистон аз солҳои аввали истиклолият бо дарқи воқеии ҷойгоҳи созмонҳои байналмилалӣ дар назми навини ҷаҳонӣ, равобити созандаеро бо ин созмонҳо ба роҳ монд ва ин раванд то имрӯз идома дорад. Тоҷикистон дар ҳеч даврае бо ҳеч як созмони байналмилалӣ мушкиле надошт. Ин, албатта, бозгӯи сиёсати барномарезишудаи Президенти кишвар, Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон аст, ки Вазорати қорҳои хоричӣ дар пиёдаسازی ва густариши ин сиёсат нақши меҳварӣ дорад.

Тоҷикистон созмонҳои байналмилалиро майдони муносибе барои ҳамкорӣ бо кишварҳои муҳталиф, ҳамохангсозии фаъолиятҳои гуногунҷанба ва наздикии фарҳангҳои тамаддунҳо медонад. Аз ин ҷиҳат, густариши равобит бо ин созмонҳо барои кишвари мо яке аз авлабиятҳои сиёсати хоричӣ ба ҳисоб меравад.

Дар сиёсати хоричии Тоҷикистон таҳким ва тавсеаи муносибатҳои гуногунҷанба бо

кишварҳои минтақаи АвруОсиё низ мақом ва нақши шоистаро соҳиб аст.

Ҳамкории судманди Тоҷикистони соҳибистиклол бо Япония, Хиндустон, Чумхурии Корея, Чумхурии Ислонд, Покистон, Чумхурии Туркия ва дигар кишварҳои дӯсти ин минтақа сол ба сол таҳким ёфта, муносибот дар соҳаҳои бунёди инфрасохтори иртиботиву нақлиётӣ, иншооти гидроэнергетикӣ ва монанди инҳо амалӣ карда мешаванд, ки аз рушди онҳо тамоми мардумони кишварҳо манфиатдоранд.

Ҳамкории гуногунсамаи берунии Тоҷикистон бо Иёлоти Муттаҳидаи Амрико ва кишварҳои аъзои Иттиҳоди Аврупо, ки дар сиёсату иқтисоди дунёи муосир нуфуз ва нақши бузург доранд, дар даврони соҳибистиклолии кишвар бо талошу пайгириҳои Президенти мамлакат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон рушду густариши ҳамҷонибаро қасб намудаанд. Сафарҳои расмӣ қорӣ Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар давоми солҳои соҳибистиклолӣ ба Иёлоти Муттаҳидаи Амрико, кишварҳои Иттиҳоди Аврупо ва роҳандозии музокироту муқолаҳои роҳбарони сатҳи олии давлатҳо дар замони Истиклолияти давлатии Тоҷикистон муносиботи дӯҷонибаю бисёрҷонибаи Тоҷикистон бо ин давлатҳо таҳми тавсеа бахшидаанд. Бино ба таъқиди Сарвари давлат, бехтару хубтар ба роҳ мондани барномаҳои мавҷудаю таҳияшаванда доир ба ҳамкории судманд бо Иёлоти Муттаҳидаи Амрико ва кишварҳои Иттиҳоди Аврупо аз вазифаҳои муқаблаи сиёсати хориҷии Тоҷикистон маҳсуб меёбанд.

Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон таъқид медеҳад: «Мо дар раванди муқаблаи фаъол ва муассир бар зидди терроризму экстремизм, гардиши гайриқонунии маводи муҳаддир ва ҷинояткории муташаккили фаромиллӣ бо ин кишварҳо ҳамкории босамар доштем ва вусъату тақвият бахшидани онҳо аз ҷумлаи ҳадафҳои мо аст».

Чумхурии Тоҷикистон дар даврони соҳибистиклолӣ дар сиёсати хориҷии худ ба рушди ҳамкорӣ ва тавсеаи равоҷи дӯҷонибаю бисёрҷониба бо кишварҳои олами араб ҳам тавачҷуҳи дӯҷанд зоҳир намуда, давоми 28 соли Истиклолияти давлатӣ бо талошу пайгириҳои Президенти мамлакат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар ин самт низ дастовардҳои назаррас ба миён омадаанд. Имрӯз Тоҷикистон бо бисёр кишварҳои муқаблаи олами араб, аз ҷумла Шохигарии Арабистони Саудӣ, Чумхурии Мисри Араб, Давлати Қувайт, Амори Муттаҳидаи Араб, Давлати Қатар ва мамлакатҳои дигари мусулмон муносибатҳои муқаблаи дӯҷонибаю бисёрҷониба дорад. Ҳамкорӣ бо ин кишварҳо дар самти муқабла бо таҳдиду ҳатарҳои муосир низ тавсеа ва густариш ёфтааст.

Тоҷикистон дар сиёсати хориҷии ҳеш дар роҳи амалисозии нақшаҳои супоришҳои Ҳукумати ҷумҳурӣ оид ба ҷалби сармояи хориҷӣ, таҳким бахшидани раванҷҳои савдои овоз, аз байн бурдани монеаҳои тарифӣ ва тавозуни нархгузори дар савдои хориҷӣ, мусоидат ба тақвият ва тавсеаи фазаи тичорат, ҳаллу фасли мушкилоти ҳамлу нақл ва интиқоли молу маҳсулот қорҳои назаррасро анҷом додааст.

Дар ин муддат Президенти Чумхурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба кишварҳои гуногуни ҷаҳон сафар намуда, зимни ба имзо расондани созишномаҳо дар бахшҳои иқтисодӣ ва иҷтимоӣ ба тақвият ва рушди робитаҳои дӯҷонибаю бисёрҷонибаи иқтисодӣ заминаи мусоиди ҳуқуқию шартномавӣ фароҳам овардаанд.

Мутахассисон меғӯянд, ки муваффақияти сиёсати хориҷӣ ва дипломатияи тоҷик, пеш аз ҳама, аз маҳорати барномарезӣ ва дурандешии Сарвари он, анъанаҳои давлатдорӣ, арзишҳои фарҳангии маънавӣ ва касбияти қормандони ҳадамоти дипломатӣ воҷоба мебошад. Аз ин рӯ, дар қорҳои дипломатияи тоҷик ҳиради азалии Президенти кишвар, самтҳои дурусти муайяннамудаи сиёсати хориҷӣ ва садокату касбияти қормандони соҳа

мусоидат намуданд.

Хамин тарик, Чумхурии Тоҷикистон дар давоми 28 соли Истиклолияти давлатӣ дар пешбурди сиёсати хоричӣ ва таквияти чойгоҳу нуфузи худ дар арсаи ҷаҳонӣ ба комёбиҳои назаррас ноил шудааст. Тавсеа ва равобит бо кишварҳо ва созмонҳои олам бо хифзи мановеи миллӣ ва риояи шарикӣ асоси сиёсати хоричии Чумхурии Тоҷикистонро ташкил дода, кишварӣ мо бар асоси сиёсати дарҳои қушода робитаҳои гуногунсамтро бо тамоми кишварҳо ва созмонҳои, ки ба мановеи миллии мо эҳтиром мегузоранд, густариш бахшидааст.

Дипломатияи тоҷик дар партави сиёсати хирадмандонаи Пешвои муаззами миллат мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар даврони соҳибистиклолӣ ба дастовардҳои беназир ноил гардида, Тоҷикистон дар арсаи байналмилалӣ ҳамчун кишварӣ ташаббусқори ҳалли масоили умдаи глобалӣ ва сулҳхоҳ эътироф гашт.

Ҳукумати Чумхурии Тоҷикистон дар шароити ҳассосу мураккаб ва зудтағйирёбандаи ҷаҳон сиёсати хоричии ҳудро ҳамчун идомаи мантиқии стратегияи бисёрҷабҳаи сохторҳои марбути ҷаҳонӣ таъмини манфиатҳои миллӣ, қабл аз ҳама, истиклолу озодӣ, амниятӣ субот, шароити мусоиди пешрафт ва рушди устувори қулли соҳаҳои ҳаёти ҷомеа ба роҳ монда, дар ҷодаи ҳамкории минтақавию байналмилалӣ мавқеи муваффақонаро қасб қард.

Бо натиҷагирӣ аз дастовардҳои сиёсати хоричии Ҳукумати Чумхурии Тоҷикистон қоршиносони масоили сиёсӣ ҳама пешравҳои муваффақонаи робитаҳои байналмилалӣро бо мавқеи устувори сиёсӣ ва дурандешию башардӯстии Пешвои тавоно - Асосқутори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Чумхурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон алоқаманд медонанд.

Воқеан, Пешвои муаззами миллати фарҳангпарвари тоҷик бо пешниҳоду ҳидоят ва тарҳҳои илман асосноқи фароғири манфиатҳои умумиинсонӣ дар арсаи байналмилалӣ ҳамчун сиёсатмадори созандаву башардӯст эътироф гардида, кишварӣ тозаистиклоли Тоҷикистонро муваффақона ба шохроҳи рушду пешрафти ҳамаҷониба роҳнамоӣ қарда истодаанд.

**Абдуфаттоҳ ШАРИФЗОДА,
Садриддин ШАМСУДДИНЗОДА**